

ناودان

شماره ۲۵

عکاسی معماری. ابزارها و رویکردها

نشریه داخلی انجمن عکاسان صنعتی تبلیغاتی و معماری
شماره ۲۰ پاییز ۱۴۰۳

خوبای بیات گناری

مهدی فلاخونی نژاد، سید سام غفغفغی، روزبه ملکی، سروش کیایی

سردیج

مهدی فلاخونی نژاد

سرچقاله

رضا صوفی

هیئت تحریریه

دکتر محمد خدادادی مترجم زاده، رضا صوفی، سروش کیایی، روزبه ملکی، سید سام غفغفغی، ساسان پناهی، وحید، امید پورآذر، مهدی فلاخونی نژاد،

ویراستار

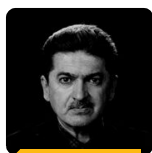
انار عمادین

طراح گرافیک

تارا غلامیانی

فهرت مطالب

- ۱ — سخن سردیج
- ۲ — سرمقاله
- ۵ — ابزار شناسی
- ۹ — مطالعه موردی
- ۱۵ — راهنمای عملی
- ۱۹ — مصاحبه تخصصی
- ۲۵ — پرونده ویژه
- ۲۷ — آموزش ویرایش
- ۳۰ — گزارش ویژه
- ۳۵ — نگاهی به تاریخ

محمد خدادادی سرچم زاده

و مجسمه ها روی آورد؛ در سال ۱۹۳۸ با مدرک کارشناسی هنرهای زیبا در رشته ی طراحی صنعتی فارغ التحصیل شد. در سال های ۱۹۴۰-۱۹۴۱، استولر با پل استرند^۴ عکاس در دفتر مدیریت بخران کار کرد؛ وی در سال ۱۹۴۲ به جنگ فراخوانده شد و عکاس مرکز عکس آرمی سیگنال کورپس گشت. پس از جنگ جهانی دوم، استولر به حرفه اش به عنوان عکاس معماری ادامه داد و هم چنین بر مأموریت های صنعتی و علمی تمرکز کرد. طی چهل سال بعدی، بیشترین شهرت را به خاطر تصاویر ساختمان-ها کسب کرد

بسیاری از ساختمان های مدرن از طریق عکس هایی شناخته می شوند که استولر تهیه کرد و او به صورت منحصر به فردی قادر بود بلندپروازی های فرمی و فضایی معماری مدرن را به تصویر بکشد. طی دوران طولانی حرفه اش به عنوان یک عکاس معماری، استولر با بسیاری از سرامدکن معماری آن دوره مانند فرانک لوید رایت^۵، پل رودولف^۶، مارسل بریور^۷، آی.ام پی^۸، گوردون بوئنشت^۹، ایرو سارینن^{۱۰}، ریچارد میر^{۱۱} و میه ون در رو^{۱۲} و دیگران از نزدیک کار کرد. استولر در سال ۲۰۰۴ در ویلیام استون^{۱۳} ماساچوست در گذشت

نویسنده: محمد خدادادی مترجم زاده^۲

پیشکسوت عکاسی از ساختمان ها و معماری مدرن

کتابش ویژه

ازرا استولر^۱ (۱۹۱۵-۲۰۰۴)

به نظر می رسد در هر دوره ای افرادی خاص برای پیشبرد هدفی و برانگیختن انگیزه ای و به سرانجام رسانیدن آن می توانند و می بایست پیشگام شوند تا موضوع و هدف مورد نظر آن ها و همکارانشان در جامعه خودی یا حتی جامعه ی جهانی تسری یافته و مفید واقع شود. چنین افرادی در دوره ای خاص بی وقفه کار و کار کرده اند تا بتوانند چیزی را در جای درست خود قرار دهند. آن ها شرایط زمانه و موضوع کار خود را خوب می شناختند و از تخصص و تعهد خود مطمئن بودند. آن ها هم چنین روحیه ی همکاری و همفکری خود را تا بالاترین درجه حفظ می کردند، و به این ترتیب توسط جامعه به عنوان پیشکسوت و قهرمان شناخته شدند. ازرا استولر در حوزه ی عکاسی معماری مدرن امریکایی چنین جایگاهی دارد

ازرا استولر، متولد ۱۹۱۵ در شیکاگو، در نیویورک بزرگ شد و در دانشگاه نیویورک^۳ به تحصیل معماری پرداخت. به عنوان یک دانشجو، وی به عکاسی از ساختمان ها، مدل ها

ویلیام اس ساندرز^{۱۴} نویسنده و محقق دانشگاه مینه‌سوتا^{۱۵} در مقدمه‌ی کتاب معماری مدرن^{۱۶}، یادآوری می‌کند عکس‌های کتاب، نیم قرن (۱۹۸۹-۱۹۳۰) عکاسی ازرا استولر از بناهای معماری را در بر می‌گیرد. این کتاب می‌تواند نقطه‌ی اوج معماری مدرنیستی را در امریکا دریابید و جلوه‌ای تمام‌عیار و کم‌نظیر را از شکوفایی آن دوران نمایش دهد. آکیکو یوش^{۱۷} در مقدمه کتاب عکاسی معماری (دوازده دیدگاه) یادآوری می‌کند: «سال‌های دهه‌ی ۱۹۳۰ زمان تحول برای عکاسی معماری در جامعه‌ی امریکایی بود. ازرا استولر پیش‌کسوت این حرفه قبل از سال‌های بحران اقتصادی یک مجموعه عکس‌هایش را منتشر کرد که یادآوری کند مشتریان برای عکس‌های مورد نظر معمار پول می‌دهند و این عکس‌ها نهایتاً در اختیار مقاله‌ها و مجلات معماری قرار می‌گیرد. استولر در سال‌های پس از بحران دوباره اعلام کرد: مجلات به‌واقع مسئول عرضه‌ی گزارش‌های تصویری و عکس‌ها هستند.» جنبش معماری مدرن به‌نحوی عینی و استعاری مسیری بلندپروازانه را پیموده است. مستند کردن ویژگی‌های این دوره، نه فقط تحقیقی دوباره در باره‌ی مواد و سازه‌هاست که روشن‌سازی انگاره‌های ناپیدای آن هدفی مهم‌تر است؛ در واقع این کار زنده کردن آرای هوشمندانه و مشاهده‌ی آرمان‌های بزرگ معماری است. ازرا استولر قطعاً عنوان پیش‌کسوت عکاسی معماری معاصر را با روشنگری، دقت و شوخ‌طبعی خویش کسب کرده است. و به این ترتیب، اصول بنیادین عکاسی حرفه‌ای معماری را که امروز کم‌کان به کار گرفته می‌شوند، بنیان نهاد. آن چه استولر با یک تکه کاغذ مسطح و رنگ‌مایه‌های محدود، در قالب مجموعه تصاویر ساختمان بدید آورد، نه تنها عناصر معماری را نشان می‌دهد که بیشتر منظور دقیق معمار را عیان می‌کند. چنان‌که منتقدی نوشته بود: «مقاومت عمومی در مواجهه با خشکی ساختمان‌های ساخته شده از بتن و شیشه در دوران مدرن، به نحو چشمگیری با انتشار عکس‌های استولر تلطیف می‌شوند.»

با این وصف نمی‌توان کار استولر را در نمایش قصد معمار خلاصه کرد و از نقش تجربه و پیشینه‌ی عکاس درگذشت و مهارت حاصل از بصیرت او را در آثارش نادیده گرفت. از نظر استولر، موضوع عکاسی تعیین‌کننده‌ی نهایی است که با دانش و فهم عکاس کامل می‌شود. او می‌گوید:

«از ساختمان تاریخی در کامپوچ عکس می‌گیرم، نمی‌توانم در ذهنم آن را با عکسی از یک خانه هم‌تراز کنم. شاید بتوانم

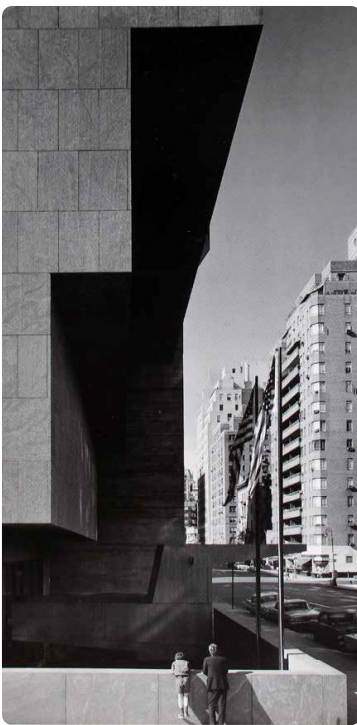
آن را با کلیسای کوچک ساخته شده توسط لو کوریوزیه^{۱۸} شبیه‌تر بدانم، چرا که هر دو بنایی مذهبی و مکانی برای اجرای مراسم مذهبی هستند، پس شما می‌بایست به هر ساختمانی بر اساس موقعیت‌شان بنگرید و هر ویژگی که از آن‌ها بیرون می‌تراود را تصویر کنید. هدف استولر علاوه‌بر نمایش قصد معمار، استفاده‌کنندگان بنای معماری را نیز دربر می‌گیرد. این‌که ساختمان برای چه کسی طراحی شده و چگونه از آن استفاده می‌شود، بسیار مهم‌تر از آن است که از چه موادی تشکیل شده است.»

ساندرز می‌گوید: «به رغم تنوع آثار استولر، با توجه به آموزندگی و دربرگیرندگی و همدلی ذاتی یکایک آن‌ها، معماران معاصرش او را در عرصه‌ی معماری صاحب‌نظر می‌دانند و ترجیح می‌دهند آثارشان را براساس دیدگاه تصویری او شرح و تفسیر کنند.»

استولر تسلیم معمار نیست، او ساختمان را بر اساس معیارهای خودش کشف می‌کند. عکاس می‌گوید:

«یک اثر معماری، تجربه‌ی فضایی است که باید درون و بیرون آن را بررسی کرد تا ساختار آن عیان شود. من زودتر به صحنه‌ی عکاسی می‌روم تا بتوانم مدتی را با آرامش و بدون هیچ فشاری در اطراف ساختمان قدم بزنم، مطالعه‌ی مواد و سایر موارد سرنوشت‌ساز که ساختمان به من می‌گوید و البته یافتن بهترین زوایا و نور ممکن برای عکاسی مهم است. هیچ وقت دو ساختمان عین هم نیستند. مستندسازی تصویری از بنای معماری، یک نظام عقلاش و تمرینی با ارزش برای خودانگیزگی است. نظامی برای دیدن، سامان‌دهی تصویری فضا، کاری است که عکاس به تنهایی آن را انجام می‌دهد. معماران معمولاً نگرش عکاسانه ندارند، معماران در اغلب موارد عکاسان خوبی نیستند، آنان تربیت شده‌اند اشیا و احوال را در فضا و عمق‌میدان ببینند و ما تربیت شده‌ایم که با کاستن عمق میدان اشیا و احوال، آن‌ها را روی کاغذ جای دهیم.»

هرچند هیو هاردی^{۱۹} معمار معتقد است: «دوربین یک چشم دارد، شما نویسندگان نابینا و موسیقی‌دان یک‌چشم دیده‌اید، اما بعید است که شما معمار یک‌چشم دیده باشید. یک معمار به درک فضایی خود متکی است.» اما در پاسخ وی می‌توان گفت همان معمار برای ارزیابی و درک پرسپکتیو کار خود اغلب اوقات یک‌چشم خود را می‌بندد تا شبیه به دوربین عکاسی، تجسمی دو بُعدی از اثر سه بُعدی خود به دست بیاورد. در نتیجه به عکاس و تصویر عکسی نیاز دارد

- 1 - Ezra Stoller
- ۲- عضو هیات علمی دانشگاه هنر ایران
- 3 - NYU
- 4 - Paul Strand
- 5 - Frank Lloyd Wright
- 6 - Paul Rudolph
- 7 - Marcel Breuer
- 8 - L.M. Pei
- 9 - Gordon Bunshaft
- 10 - Eero Saarinen
- 11 - Richard Meier
- 12 - Mies van der Rohe
- 13 - Williamstown
- 14 - William S. Saunders
- 15 - Minnesota
- 16 - Modern Architecture
- 17 - Akiko Busch
- 18 - Le Corbusier
- 19 - Hugh Hardy
- 20 - Photo Book
- 21 - Esto
- 22 - Arthur Drexler
- 23 - Paul Goldberger
- 24 - New York Times

مشایی

۲۰ کیچو پو، ۱۳۹۳، عکاسی معماری (دوازده دیدگاه)، محمد خدادادی مترجم، تهران: مرکب سفید.

Stoller Ezra, 1999, Modern Architecture, New York: Harry N. Abrams.
<http://ezrastoller.com/biography>

همان‌طور که لو کوریوزیه «خانه را به مثابه‌ی ماشینی برای زندگی» از نو تعریف کرد، و مصالح جدید مانند شیشه و فولاد ریبانشناسی خود را دیکته می‌کرد، عکس‌های استولر نه تنها توانست این زبان جدید را ثبت کند، بلکه فصاحت و تعالی آن را بازتولیدی کرد. بنیان ریبانشناسی مدرنیستی بر اساس کارکرد مشخص تعریف می‌شد، این همان اصلی است که هم در ساختمان‌های موضوع کار عکاس و هم در عکس‌های او مصداق می‌یابد. چنان‌که گفته می‌شود: «زیبایی عکس‌ها در خلوص استنادی آن‌ها است» استولر در دوران کاری خویش بیش از ۱۳ عنوان کتاب عکس^{۲۰} با موضوع عکاسی از ساختمان و بنای معماری منتشر و تجدید چاپ کرده است. تأثیر فراوان استولر بر موفقیت چند نسل از عکاسان معماری به انتشار دیدگاه ریبانشناسانه و مهارت او محدود نشد، بلکه با تأسیس مؤسسه‌ی عکاسی استولر^{۲۱} توانست به تثبیت حقوق عکاسان کمک کند. استولر از زمان پدیداری به‌عنوان جامعه‌ی عکاسان معماری برای اعضای خود به مثابه‌ی یک دفتر شغلی مدیریت وظایف و انجام کارهای پس از تولید عکاسی را بر عهده گرفت. بایگانی استولر به روشی مطمئن امکان استفاده‌ی مجدد از عکس‌های هر پروژه را با هدف توزیع معقول هزینه‌ها و مهم‌تر از آن، کسب اعتبار اساسی برای عکاس آن پروژه فراهم کرد.

افزون بر فرایند حرفه‌ای استولر، آرتور درکسلر^{۲۲} مدیر دیپارتمان طراحی و معماری موزه‌ی هنر مدرن اظهار می‌کند: «بهتر با بدتر، عکس‌های استولر برای دانشجویان معماری از تمام ساختمان‌هایی که در یاد دارند، واقعی‌تر و آموزنده‌تر و پخته‌ترند. ارزش مؤثر آن‌ها نه در صفت خوب محدود می‌شود، بلکه می‌تواند با صفت ماندگار هنری همراه شود» ساندروز نیز بر توانایی و اثرگذاری استولر و آتارش صحنه می‌گذارد و می‌نویسد: «وضوح و وقار وسادگی و دقت ملموس او در ترکیب‌بندی عکس‌هایش ضرورتی حتمی برای تگریستن آتارش را پدید می‌آورد. استولر در میان گروه اندک عکاسان معماری هم‌عصرش همانند یک قهرمان است.» و به قول پل گلدبرگر^{۲۳} منتقد معماری مجله‌ی نیویوریک تایمز^{۲۴}: «می‌توان استولر را معروف‌ترین عکاس معماری قرن بیستم دانست»